

Warszawa, 14-07-2026 r.

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

**Zespół Prawa Konstytucyjnego,
Międzynarodowego i Europejskiego**

VII.7031.43.2026.AT

Pan

Fabian Kowalski

AE:PL-16720-82808-JVHAG-25

Szanowny Panie,

w związku z pismem z dnia 24 maja 2026 r., przekazanym do wiadomości RPO w ramach konsultacji społecznych projektu rozporządzenia zmieniającego warunki przeprowadzania egzaminów klasyfikacyjnych w edukacji domowej, działając z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich, uprzejmie przedstawiam następujące wyjaśnienia.

Informuję, że 24 lutego 2026 r. RPO skierował do Ministerstwa Edukacji Narodowej pytanie, czy w MEN podjęte zostały działania w celu doprecyzowania przepisów, które regulują zasady przeprowadzania egzaminów kwalifikacyjnych. W odpowiedzi z dnia 9 kwietnia 2026 r. Dyrektor Departamentu Kształcenia Ogólnego w MEN stwierdziła, że brak jest podstaw prawnych dla organizowania egzaminów klasyfikacyjnych z wykorzystaniem środków porozumiewania się na odległość. Kopię korespondencji przesyłam w załączeniu.

Zdaniem MEN pojawiające się w przestrzeni medialnej opinie uzasadniające legalność organizowania egzaminów on-line w myśl zasady, że co nie jest zakazane, to jest dozwolone, nie znajdują zastosowania. Ministerstwo powołało się na fakt, że prowadzenie szkoły lub placówki nie jest działalnością gospodarczą, zatem rozwiązania adresowane do przedsiębiorców nie dotyczą działalności szkół i placówek

oświatowych oraz prowadzących je osób prawnych lub fizycznych. Organizacja kształcenia w szkole niepublicznej oraz relacje szkoły z jej uczniami nie stanowią dziedziny prawa cywilnego, ale dziedzinę prawa administracyjnego uregulowaną w odpowiednich ustawach i aktach wykonawczych do tych ustaw.

W szkole niepublicznej zasady klasyfikowania i promowania uczniów oraz przeprowadzania egzaminów są takie same jak w szkole publicznej. Ustawodawca nie przewidział we wskazanych przepisach możliwości przeprowadzania egzaminów on-line. Gdyby takie rozwiązanie miało być dozwolone, wówczas ustanowiłby stosowną podstawę.

Minister Edukacji jest upoważniony do wydania rozporządzenia, które wyłącza stosowanie niektórych przepisów oświatowych. Taka sytuacja miała miejsce w czasie pandemii COVID-19, w związku z czym dyrektorzy szkół mogli czasowo przeprowadzać egzaminy on-line. Możliwość ta została uchylona w związku ze zmianą sytuacji epidemiologicznej.

Akty prawa administracyjnego, jeżeli dopuszczają inną niż konwencjonalna formę dokonania czynności, wyraźnie to regulują. Jako przykład wskazano kształcenie ustawiczne i formy pozaszkolne, które mogą być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Inny wyjątek to zawieszenie zajęć w szkole w okolicznościach określonych w art. 125a ustawy Prawo oświatowe. Przepis ten dodatkowo nakłada obowiązek oddzielnego uregulowania w statucie szkoły szczegółowej organizacji zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Takie kształcenie zostało dopuszczone w art. 127 ust. 16a ustawy Prawo oświatowe w odniesieniu do ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania, a także w art. 128 ust. 7 i 8 tej ustawy w odniesieniu do ucznia przebywającego w podmiocie leczniczym.

MEN stoi na stanowisku, że systemowo ustawodawca traktuje prowadzenie przez szkoły zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość jako wyjątek od konwencjonalnego sposobu prowadzenia zajęć. We wszystkich przypadkach, w których zajęcia mogą lub muszą być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, wyraźnie to wskazuje, a do tego obwarowuje to szczegółowymi przepisami regulującymi warunki stosowania tych metod i technik oraz niezbędne zabezpieczenia warunkujące prawidłowość prowadzenia zajęć w tej formie.

Brak jednoznacznego określenia w przepisach formy przeprowadzenia egzaminu klasyfikacyjnego nie oznacza zatem pozostawienia tej kwestii dowolnemu uznaniu

szkół ani nieświadomego zaniechania ustawodawczego. Skoro wyjątki od formy stacjonarnej są wyraźnie wskazywane przez ustawodawcę, to oznacza to, że wszędzie tam, gdzie ustawodawca takiego wyjątku nie przewidział, egzamin powinien być przeprowadzany w formie tradycyjnej (stacjonarnej). Gdyby ustawodawca dopuszczał możliwość zdawania egzaminów klasyfikacyjnych on-line, to wprost przewidziałby taki wyjątek od ogólnej zasady - tak jak w powyżej przywoływanych przykładach.

W świetle art. 37 ust. 4 ustawy Prawo oświatowe egzamin klasyfikacyjny dla ucznia realizującego edukację domową przeprowadza się zgodnie z art. 44l lub art. 44wa ustawy o systemie oświaty i przepisami wydanymi na podstawie art. 44zb tej ustawy, co oznacza, że ustawodawca nakazał stosowanie w tej materii jednakowych przepisów zarówno szkołom publicznym, jak i niepublicznym.

Dodatkowym argumentem wskazującym na brak możliwości przeprowadzania egzaminów on-line w szkołach tzw. edukacji domowej jest konieczność zapewnienia sprawiedliwych i równych warunków zdawania egzaminów klasyfikacyjnych wszystkim uczniom (art. 2 i art. 32 ust. 1 Konstytucji RP). Jednym z elementów jest konieczność jednoznacznego weryfikowania, czy dana osoba zdaje egzamin samodzielnie.

W przypadku egzaminów on-line taka weryfikacja jest znacznie utrudniona.

Rzecznik Praw Obywatelskich zapoznał się również z odpowiedzią Ministra Edukacji na interpelację nr 17741 z 23 czerwca 2026 r. w sprawie Szkoły w Chmurze¹. Wyraźnie podkreślono, że proponowane uregulowania² nie są ograniczeniem dotychczasowej praktyki przeprowadzania egzaminów klasyfikacyjnych w formie online, bo nie jest ona prawnie dopuszczalna, tylko są doprecyzowaniem m.in. przepisów dotyczących przeprowadzania egzaminów. Wyjaśniono, że przepisy dotyczące egzaminów klasyfikacyjnych są kierowane do czterech grup uczniów: uczniów, którzy zostali nieklasyfikowani z powodu braku podstaw do ustalenia dla nich śródrocznej lub rocznej oceny klasyfikacyjnej z powodu nieobecności na danych zajęciach edukacyjnych przekraczających połowę czasu przeznaczanego na te zajęcia w okresie, za który przeprowadzana jest klasyfikacja, dla uczniów realizujących indywidualny tok

¹ <https://www.sejm.gov.pl/sejm10.nsf/InterpelacjaTresc.xsp?key=DVEHAU&view=1>

² Rozporządzenie Ministra Edukacji zmieniające rozporządzenie w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych, <https://legislacja.gov.pl/projekt/12410056>

nauki, dla uczniów przechodzących ze szkoły publicznej, publicznej szkoły artystycznej, szkoły niepublicznej lub niepublicznej szkoły artystycznej o uprawnieniach publicznej szkoły artystycznej, jednego typu do szkoły publicznej innego typu albo tego samego typu oraz dla uczniów realizujących obowiązek szkolny lub obowiązek nauki poza szkołą. Nie można wyróżniać jednej grupy uczniów i zapewniać im możliwości zdawania egzaminu klasyfikacyjnego w formie zdalnej, bo to stanowiłoby nierówne traktowanie w stosunku do tych uczniów, którzy zdają egzaminy lub sprawdzian w formule stacjonarnej.

Minister wskazała, że procedura egzaminacyjna powinna być jednakowa dla wszystkich i zapewniać rzetelność, obiektywizm, transparentność oraz równe traktowanie wszystkich zdających. Forma zdalna znacząco utrudnia ocenę samodzielności pracy osoby zdającej. Szkoły nie posiadają obecnie skutecznych narzędzi pozwalających wyeliminować korzystanie z pomocy osób trzecich, dodatkowych urządzeń, niedozwolonych materiałów czy narzędzi opartych na sztucznej inteligencji. W konsekwencji przeprowadzanie egzaminów klasyfikacyjnych zdalnie może skutkować gorszą sytuacją uczniów, którzy w taki sposób uzyskaliby świadectwo ukończenia szkoły, na kolejnym etapie kształcenia. Różnice dotyczące jakości sprzętu komputerowego, dostępu do stabilnego internetu, warunków lokalowych czy poziomu zakłóceń w miejscu przebywania ucznia mogą wpływać na przebieg egzaminu oraz sytuację poszczególnych zdających.

Istotnym argumentem przeciwko przeprowadzaniu egzaminów klasyfikacyjnych online są także problemy dowodowe oraz zwiększone ryzyko sporów i kwestionowania wyników tych egzaminów. W przypadku skarg pojawiają się trudności związane z oceną, czy egzamin przebiegał zgodnie z procedurą, czy zdający pracował samodzielnie, a także jaki wpływ na wynik miały ewentualne problemy techniczne, w tym przerwanie połączenia internetowego lub awarie sprzętu. Tego rodzaju sytuacje mogą prowadzić do podważania wyników egzaminów oraz zwiększać liczbę sporów pomiędzy szkołą a uczniami lub rodzicami.

W odpowiedzi wskazano na istniejące uregulowania prawne zapewniające mechanizmy dostosowania egzaminów klasyfikacyjnych do specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów. Nauczyciel jest obowiązany dostosować wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów. Dostosowania wymagań edukacyjnych przysługują uczniowi na tych samych zasadach również podczas egzaminu klasyfikacyjnego, który jest jednym z elementów oceniania wewnątrzszkolnego.

Projektowane rozporządzenie uwzględnia potrzeby uczniów z chorobami przewlekłymi i niepełnosprawnościami poprzez dopuszczenie możliwości korzystania z urządzenia telekomunikacyjnego wyposażonego w aplikację służącą do monitorowania stanu zdrowia ucznia. W ocenie MEN jest to rozwiązanie potrzebne, rozsądne i wrażliwe społecznie. Pozwala ono z jednej strony zachować standard samodzielności egzaminacyjnej, a z drugiej nie pomija realnych potrzeb zdrowotnych uczniów, którzy korzystają z urządzeń monitorujących np. poziom glukozy lub inne parametry medyczne.

Minister poinformowała, że realizacja obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki w formie tzw. edukacji domowej jest możliwa w każdej szkole, w tym w szkole znajdującej się najbliżej miejsca zamieszkania. Rodzice podejmując decyzję o wyborze tzw. edukacji domowej dla swojego dziecka, muszą mieć świadomość konieczności przybycia do szkoły na egzaminy klasyfikacyjne. W szczególnych przypadkach podyktowanych sytuacją zdrowotną ucznia, który z różnych przyczyn jest niezdolny do uczęszczania do szkoły, należy rozważyć możliwość indywidualnego nauczania, w którym jest on klasyfikowany na podstawie ocen bieżących, a nie na podstawie egzaminów klasyfikacyjnych.

11 czerwca 2026 r. zakończone zostały konsultacje publiczne i opiniowanie projektu rozporządzenia. Ministerstwo Edukacji Narodowej prowadzi analizy zgłoszonych uwag, w tym także tych zgłoszonych przez Szkołę w Chmurze. Wyniki konsultacji publicznych i opiniowania, wraz z odniesieniem się uwag, zostaną opisane w raporcie z konsultacji. Pojawiła się deklaracja, że w wyniku uwag zgłoszonych do MEN przewidziana zostanie w projekcie rozporządzenia **możliwość przeprowadzenia egzaminu klasyfikacyjnego w innym miejscu niż szkoła (np. w domu ucznia) - w szczególnych przypadkach wynikających ze stanu zdrowia ucznia lub niepełnosprawności ucznia na wniosek ucznia, a w przypadku ucznia niepełnoletniego, jego rodziców i za zgodą dyrektora szkoły**, przy zachowaniu pozostałych warunków przeprowadzania tego egzaminu.

Uprzejmie informuję, że Rzecznik Praw Obywatelskich przyjął powyższe wyjaśnienia i nie stwierdził podstaw do dalszej interwencji w niniejszej sprawie (art. 14 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich Dz.U. z 2024 r. poz. 1264 ze zm.).

Zał. 2

1. Pismo RPO do MEN z 24.02.2026

2. Odpowiedź MEN z 09.04.2026

Z poważaniem

Anna Tomkiewicz

Naczelnik Wydziału

/-wydano i podpisano elektronicznie/